

η φούσκα, το νόημα και η ρωγμή

Αν ο διάβολος κρύβεται στις λεπτομέρειες, τον πολύ πρόσφατο Δεκέμβριο του 2014, βρέθηκα στην 'κόλαση' των Βρυξελλών για μία εβδομάδα, στο πλαίσιο εκπαιδευτικής αποστολής ενός μεταπτυχιακού προγράμματος. Όλη η ομάδα καλεσμένη του τμήματος «Συνεργασίας και Ανάπτυξης» της Κομισιόν. Το τμήμα αυτό έχει υπό την αιγίδα του όλα τα προγράμματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων της Κομισιόν, εντός και εκτός Ευρώπης. Οι μέρες κυλούσαν βαρετά με παρουσιάσεις των υπαλλήλων του τμήματος, να πασχίζουν να χωρέσουν σε διαγράμματα και στατιστικούς πίνακες το όραμα της Κομισιόν για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Ευρώπη και στον κόσμο. Συνεχώς παρών στην αίθουσα ήταν ο επικεφαλής του τμήματος, ο Πατρίς (Patrice το όνομά του), ένας καλοστεκούμενος, Γάλλος 50άρης με ένα σκοπό ζωής: να μην αφήσει ανενόχλητη θηλυκή γάτα σε ακτίνα βολής. Αυτή η σεξιστική ύπαρξη, μιλούσε σε πρώτο ενικό για τα προγράμματα που τρέχουν οι 139 αντιπροσωπίες της ΕΕ σε όλο τον κόσμο. Ναι σε πρώτο ενικό. Έκλεισα αυτή τη συμφωνία, διαπραγματεύτηκα αυτό το ζήτημα, είχα αυτή τη θέση, ενέκρινα εκείνη τη χρηματοδότηση, δε δέχτηκα αυτό το επιχείρημα. Ο Πατρίς όλα και πάνω απ' όλα η ευρωπαϊκή πατρίς. Και άμα έλαχε διέκοπτε το λόγο του, για να κλείσει το μάτι από μακριά και να φωνάξει κοντά του, για να σταυροφιλήσει, οποιαδήποτε γυναίκα εργαζόμενη-υφιστάμενή του έμπαινε στην αίθουσα και πληρούσε συγκεκριμένα εμφανισιακά κριτήρια. Η σκέψη και μόνο να βρεθείς με τον Πατρίς πίσω από κλειστές πόρτες έφερνε κύματα αηδίας.

Μετά τις αδικαιολόγητα μακριές και αδιάφορες μέρες, τα βράδια, για να μας διασκεδάσει αλλά και για να μας δώσει τη δυνατότητα να «δικτυωθούμε» το τμήμα «Συνεργασίας και Ανάπτυξης» και ο Πατρίς, μας κανόνιζαν networking drinks. Ποτά και φαί πληρωμένα σε στιλάτα μπαρ των Βρυξελλών. Πληρώνει η Ευρώπη τη

διασκέδασή σας, χαλαρώστε, πείτε τα μεταξύ σας, κάντε δίκτυα, γλύψτε όποιον υπάρχει περίπτωση να σας φανεί χρήσιμος, προκαλέστε την προσοχή του όπως μπορείτε για μια πρακτική των 700€, ελάτε πιο κοντά μου επιτέλους νεαρές φοιτήτριες. Κερνάει η Ευρώπη. Κι ο Πατρίς.

Οι Βρυξέλλες, η eurobubble όπως την αποκαλούν, είναι μια πόλη στημένη πάνω στην ασύλληπτη γραφειοκρατία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Είναι μια καφκική φούσκα. Μια πόλη όπου κινούμενα κουστούμια ζουν και αναπνέουν σε ώρες γραφείου και σε after drinks. Έχεις την αίσθηση πως σ' αυτή την πόλη, οι ιδέες πεθαίνουν την ώρα που γεννιούνται. Απέραντη χαρτούρα γύρω γύρω και κάτω, εντολές και αποφάσεις από ψηλά. Μια τρομακτική δύναμη, σχεδόν πάνω σε κάθε τομέα της ζωής των ευρωπαίων πολιτών, συγκεντρωμένη στα χέρια υπαλλήλων. Υπαλλήλων ενός σκόπιμα δαιδαλώδους συστήματος. Υπαλλήλων που δεν κάνουν άλλο παρά να τηρούν εντολές. Εντολές προϊσταμένων σαν τον Πατρίς, που μιλούν σε πρώτο ενικό για τις συμφωνίες που κλείνουν με ευρωπαϊκά λεφτά. Προϊσταμένων που δεν ξέρουν τι θα πει λογοδοσία, μεθυσμένων και εθισμένων στην απόλυτη εξουσία που πηγάζει από που αλήθεια; Η Κομισιόν, η ευρωπαϊκή μας κυβέρνηση, είναι ένα όργανο το οποίο δεν έχει πουθενά και σε κανένα σημείο του δημοκρατική νομιμοποίηση. Κανένα στέλεχός της δεν είναι εκλεγμένο. Η Κομισιόν διαχειρίζεται υπέρογκα ποσά χρημάτων, τα κατευθύνει κατά το δοκούν και όσο ψηλά κι αν φάξεις, ευθύνη προσωπική δεν υπάρχει. Τόσο απλά. Κάπου, κάπως, κάποτε όλα καταλήγουν σε κάποια οδηγία, ασχέτως αν πηγάζουν από τα χιλιάδες λόμπυ που εργάζονται νύχτα και μέρα στη ευρωφούσκα. Γραφειοκρατική μοναρχία, θα χαρακτήριζα με επιείκεια το σημερινό ευρωπαϊκό πολιτικό σχήμα. Η συμμετοχή των πολιτών στην Ευρωπαϊκό οικοδόμημα εξαντλείται στην εκλογή των ευρωβουλευτών. Και δε νομίζω ότι χρειάζεται να εξηγήσουμε πόση είναι η επιρροή του Ευρωκοινοβουλίου στην επιλογή πολιτικής κατεύθυνσης της Ένωσης.

Ένα ακόμη τελευταίο περιστατικό από τη δυστοπία της ευρωφούσκας. Η τελευταία ημέρα του ταξιδιού, συνέπιπτε με μια

‘στρογγυλή τράπεζα’ που διοργανωνόταν εκεί για τη συμπλήρωση 30 χρόνων από την υπογραφή της Συνθήκης κατά των Βασανιστηρίων του ΟΗΕ. Σκοπός ήταν η αποτίμηση της συμβολής της συνθήκης στην εξάλειψη των βασανιστηρίων και της αποτελεσματικότητας της επιτροπής που ελέγχει την εφαρμογή της παγκοσμίως. Συμμετείχαν εκπρόσωποι του ΟΗΕ και διαφόρων ΜΚΟ από την Ευρώπη στη συζήτηση. Είχα ένα στυλό και ένα μπλοκάκι στο χέρι. Μετά από 3 ώρες διαδοχικών ομιλιών και παρουσιάσεων, δεν είχα κρατήσει ούτε μία σημείωση. Δεν ειπώθηκε ούτε μία κουβέντα που θα έπαιρνε κάποιος μαζί του βγαίνοντας από αυτή την αίθουσα. Υποτίθεται δε ότι περαιτέρω συμπεράσματα θα συζητούνταν στα πηγαδάκια μετά το τέλος της εκδήλωσης, με συνοδεία ποτών και μπουφέ. Εκνευρισμένη για τον χαμένο χρόνο μου, οργισμένη για το μεγάλο τίποτα που πουλιέται ως απόλυτο κάτι και νιώθοντας απολύτως εκτός τόπου και χρόνου από αυτό το σκηνικό, ακολούθησα τον κόσμο στα ποτά που κερνούσε ξανά μεγαλόθυμα η Κομισιόν. Όταν είδα την αίθουσα όπου είχε στηθεί ο μπουφές, κατάλαβα ότι ο Ιονέσκο και ο Μπέκετ μάλλον δουλεύουν στο τμήμα διοργάνωσης εκδηλώσεων της Κομισιόν. Μια πολυτελής αίθουσα στον τελευταίο όροφο κτιρίου ευρισκόμενου σε πλούσια γειτονιά των Βρυξελλών, όλο τζαμαρία γύρω γύρω για να χαζεύεις τα φώτα της πόλης, ενώ οι εργαζόμενοι του κείμερινγκ τρέχουν συνεχώς με τους γεμάτους δίσκους ανάμεσα στον κόσμο, μπας και κουραστεί κανείς να πάει μέχρι τον μπουφέ. Η λεπτομέρεια που έκρυβε το διάβολο: όλοι οι εργαζόμενοι ήταν νεαροί μαύροι, κοπέλες και αγόρια, ντυμένοι με ποδιές, ξέρετε, αυτές του υπηρετικού προσωπικού των ταινιών. Ιδανικό σκηνικό δηλαδή για να κουβεντιάσει κανείς τα βασανιστήρια. Ένωσα αηδία για την Ευρώπη και ντροπή για τον εαυτό μου. Ανακαλώ και τα δύο συναισθήματα όποτε θυμάμαι το σκηνικό.

Αναρωτιέμαι εδώ και μέρες, πόσα γνωρίζουν για τη λειτουργία του ευρωπαϊκού συστήματος όσοι σκίζουν τα ιμάτιά τους, ουρλιάζουν και κλαίνε προκειμένου να παραμείνουν τμήμα του; Ποιόν τιμούν και ποιον εκφράζουν αυτές οι πρακτικές διακυβέρνησης και μη-εκπροσώπησης; Αυτοί που λένε ότι η Ευρώπη είναι το σπίτι τους, μεγάλωσαν άραγε στο σπιτάκι του σκύλου

στην αυλή του πατρικού τους, γιατί εκεί μένουν οι λαοί της Ευρώπης και έτσι τους συμπεριφέρεται η ευρωπαϊκή διακυβέρνηση. Ευρώπη δεν είναι 18 υπουργοί οικονομικών, μια Κομισιόν και ένα νόμισμα.

Η Ευρώπη που γνώρισα εγώ είναι μια αναρχική αφίσα στα ελληνικά σε στέκι στη Μπολόνια, μια άλλη σε κατάληψη στην Πάντοβα, ένα αντιφά αυτοκόλλητο στο αυτόνομο στέκι της Βενετίας και ένα άλλο στο καρτιέ λατίν. Ένα σύνθημα αλληλεγγύης στο παριζιάνικο μετρό το Δεκέμβρη του '08 και ένα άλλο στους τσίγκους μισογκρεμισμένου σπιτιού στην Αλφάμα της Λισσαβώνας, με το όνομα του Αλέξη. Μια κινηματική μπροσούρα στα ελληνικά σε κατάληψη της Βαρκελώνης και ένα πανό συμπαράστασης σε βενετσιάνικη γέφυρα. Μια κατάληψη στο Βερολίνο που μένουν Έλληνες. Ένας Έλληνας σε αντιφασιστική πορεία στο Μιλάνο. Ένας Ιταλός στην εξέγερση του Δεκέμβρη. Είναι οι Βρετανοί που μεταφέρουν θαλασσοπνιγμένους πρόσφυγες με τα αυτοκινητά τους από τον Μόλυβο στη Μυτιλήνη και οι Ιταλοί σύντροφοι που ρωτάνε με θαυμασμό και απορία για τη μαχητικότητα του Ελλήνων αναρχικών. Ευρώπη είναι τα κινήματα και τα δίκτυα αλληλεγγύης. Ευρώπη είναι και οι άνθρωποι που μοιράζονται τα ίδια ιδανικά. Ευρώπη είναι οι άνθρωποι.

foto: mattcampbel

Η απόδοση νοήματος σε μία πράξη, και δη πολιτική, δεν είναι μοναχά έργο του ενεργούντος. Η μετάφραση γίνεται στο κεφάλι του δέκτη, αφού συγκεραστεί με τις προσλαμβάνουσες του τελευταίου. Δεν είναι άραγε η πολιτική μια μορφή τέχνης;

Η πρόθεση και ο σκοπός που είχε ο Τσίπρας όταν ανακοίνωσε το δημοψήφισμα, επτά μέρες αργότερα, δεν έχει πια καμία σημασία και κανείς δεν την ερευνά. Για κανενός την απόφαση δεν είναι πλέον κρίσιμος παράγοντας. Ούτε κανείς διερωτάται πια τι σημαίνει 'τονάζ' και 'ρήτρα μηδενικού ελλείμματος'. Γιατί ποτέ το διακύβευμα δεν ήταν τεχνικό, ας μη γελιόμαστε. Το πράγμα πήρε το δρόμο του και όλοι οι παίχτες πια το κυνηγάνε από πίσω. Οι άνθρωποι άρχισαν να κουβεντιάζουν, να επιχειρηματολογούν δημόσια για τα ναι και τα όχι τους. Αυτή είναι η μεγαλύτερη συμβολή αυτού του δημοψηφίσματος. Οι

πολίτες εκπαιδεύονται να γίνονται πολίτες, δεν γεννιούνται έτοιμοι. Και όπως ήταν αναμενόμενο μια μάχη νοηματοδότησης ξεκίνησε άμεσα. Όχι απλά γιατί είναι πολυσύνθετο το ερώτημα. Όποιο και να ήταν το ερώτημα, η νοηματοδότησή του θα ήταν ξανά μια μάχη. Αντιδραστικά αντανακλαστικά βγήκαν στην επιφάνεια. Υποκριτικές ευαισθησίες, κοινωνικές και συνταγματικές, ξύπνησαν όψιμα. Γνώρισαν το Σύνταγμα όσοι το έβλεπαν μόνο στην τιβί. Οι ταξικές μας διαφορές παρέλασαν στα μάρμαρα της πλατείας και οι εργοδότες βρήκαν την ευκαιρία για λίγη ακόμη κατάχρηση διευθυντικού δικαιώματος και τοκοφορία κεφαλαίων. Δεν προλαβαίνουμε να μαζεύουμε τον πανικό των 'βόηθα με φτωχέ να μη σου μοιάσω'. Πώς όμως να τους βοηθήσεις αφού σαν φτωχός είσαι καταδικασμένος να κάνεις λάθος σε αυτή την κρίσιμη στιγμή; Ας μας πει η καθηγήτρια.

Και συμφωνώ ότι ούτε αυτό, ούτε κανένα δημοψήφισμα εντός αστικής δημοκρατίας δεν είναι γνήσια έκφραση της λαϊκής βούλησης. Δεν αποτελεί διαδικασία 'από τα κάτω'. Τα ερωτήματα είναι πάντα διατυπωμένα κυριαρχικά και οι απαντήσεις θα χρησιμοποιηθούν αναλόγως προς τους σκοπούς κάθε πλευράς. Δεν χωρούν εδώ αυταπάτες. Και η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ, περνάει για την ώρα χαμηλά κάτω από τον πήχυ που η ίδια έθεσε. Ούτε ο λόγος ο εθνικοπατριωτικός με αγγίζει. Είναι σαφές το ακροατήριο στο οποίο απευθύνεται. Και είναι σαφές και το γιατί. Όποιος ζει σε αυτή την κοινωνία και έχει λερώσει τα χέρια του με την πραγματικότητα καταλαβαίνει. Και η κριτική εξ αριστερών είναι πάντα πολύ γόνιμη.

Αυτό όμως που δεν καταπίνεται, αυτό που σε κάνει να αναβαίνεις στα κάγκελα με το μαχαίρι στα δόντια είναι η λύσσα με την οποία υποστηρίζουν το ναι όλοι οι βραχίονες του σκληρού κεφαλαίου, τα ΜΜΕ της δημοσιογραφικής ντροπής και οι χτεσινοί υπηρέτες πολλών αφεντάδων. Οι μαριονέτες των Βρυξελλών που απαιτούν κυβερνητική αλλαγή ή έστω πραξικόπημα. Πυρ ομαδόν από το Κεφάλαιο. Όσο για τους μικρομεσαστούς, οι πιο πολλοί από φόβο, άλλοι από άγνοια, άλλοι από ημιμάθεια, άλλοι από γνήσιο ατομικισμό θέλουν διατήρηση του status quo, πληρωμένη με αίμα

των από κάτω. Χωρίς να υπολογίζουν ότι στο αύριο που ετοιμάζεται, μ' ένα χρέος συνεχώς αυξανόμενο, οι ματωμένοι από κάτω θα πολλαπλασιάζονται μέρα με την ημέρα και η μέρα της δικής τους θυσίας δε θα είναι μακριά. Οι πιο ξεδιάντροποι από δαύτους, κάνανε τον ελιτισμό σημαία και τον κουνάνε με τιμή. Τουλάχιστον αυτό είναι μια ιδεολογία.

Για αυτή την εβδομάδα, λοιπόν, που μιλήσαμε επιτέλους πολιτικά για τους φόβους και τους μη φόβους μας, που διαλέξαμε στρατόπεδο και περάσαμε ώρες μπροστά σε οθόνες παρακολουθώντας αυτό τον ορυμαγδό πληροφορίας και σιχτιρίζοντας, που σβήσαμε 'φίλους' ή περάσαμε ώρες συζητώντας σε μαζώξεις, στα τσατ και στα τηλέφωνα μαζί τους, που ανακαλύψαμε την Ευρώπη ως άλλοι Κολόμβοι, υπάρχει κάτι που κερδήθηκε. Μετρήσαμε αναστήματα. Κι ο άνθρωπος ψηλώνει με τα ΟΧΙ.

Update μετά τη χτεσινή αποκαλυπτική νύχτα στο Σύνταγμα.

Αυτή η ρωγμή που δημιουργείται στο χρόνο όταν εκατοντάδες χιλιάδες άνθρωποι συναντιούνται στο δρόμο, δεν είναι μόνο μια ανάμνηση που θα μας ακολουθεί για πάντα. Πρέπει να είναι η βάση πάνω στην οποία κουβεντιάζουμε το αύριο. Το αύριο που είναι μόνο δύσκολο σε μια Ευρώπη που λειτουργεί με την αρχή 'όποιο κεφάλι σηκώνεται, κόβεται'. Ο Τσίπρας, εκούσια ή ακούσια άνοιξε την πόρτα και βγήκε στο δρόμο ο κόσμος της εργασίας. Και δεν έχω καμία αμφιβολία ότι 'στο δρόμο χτίζονται οι συνειδήσεις'. Υποθέτοντας βásiμα ότι όσοι κατέκλυσαν το Σύνταγμα χτες βράδυ, δεν έχουν πια ή δεν νοιάζονται πια κυρίως για τα λεφτά, μήπως χάνουν σιγά σιγά τις αλυσίδες τους; Οργάνωση κι αλληλεγγύη απ' όλες τις μπάντες για να μην κλείσει η ρωγμή με 'μας απ' έξω. Και ποτέ να μην ξεχνάμε ότι απέναντί μας υπάρχει πάντα αυτό

<https://www.youtube.com/watch?v=qhmoE2F11Nw>